

Nr 32.

Av herr **Fant**, om höjning av anslaget till uppfostringsanstalter för vanartade och i sedligt avseende försummade barn.

Statens bidrag till bestridande av kostnader för uppfostran åt vanartiga barn intagna i s. k. skyddshem har från och med år 1903 utgått med 100 kronor om året för varje sådant barn. Om också detta belopp vid den tid det bestämdes kunde anses motsvara vad staten vid jämförelse med kommuner och landsting skäligen borde bidra till ifrågavarande kostnader, så äro genom en oavlåtligt fortgående stegring av utgifterna för skyddshemmens uppehållande förhållandena numera så förändrade, att en ökning även av statens bidrag till det synnerligen samhällsviktiga ändamålet måste anses fullt berättigad och oundgängligen behöflig, såvida eljest skyddshemmens verksamhet skall kunna uppehållas och nöjaktigt bedrivas.

Beträffande först den ursprungliga kostnadsberäkningen för underhållet i skyddshem och den då tilltänkta fördelningen av bidragen härtill från stat och kommun, tillåter jag mig meddela följande.

I underdånigt betänkande och förslag angående vanartade och i sedligt avseende försummade barns behandling, avgivet av därtill utsedda kommitterade den 26 oktober 1899, hade kommitterade, som icke ansett det tillhöra deras uppdrag att framlägga något direkt förslag angående fördelningen av kostnaden mellan kommunen, landstingsområdet och staten för vanartade barns underhåll i skyddshem, dock såsom sin åsikt framhållit, att kommunernas bidrag borde kunna inskränkas till 50 öre om dagen för varje barn eller 182 kronor 50 öre för år räknat. Vad som därutöver kunde erfordras, yttrade kommitterade, borde fyllas huvudsakligen av statsmedel, men möjligen till någon del också av landstingen; och, tillade kommitterade, då de årliga kostnaderna för varje barn enligt

vid skilda anstalter vunnit erfarenhet torde kunna anslås till omkring 350 kronor, skulle statens bidrag till de i skyddshemmen intagna barnens underhåll uppgå till ungefär samma belopp som kommunernas; utan ett dylikt väsentligt understödjande från statens sida funnes endast föga förhoppning därom, att skyddshem till erforderligt antal skulle komma till stånd (se pag. 75 i ovannämnda betänkande).

Då kommitterades förslag var under behandling hos Kungl. Maj:t i och för proposition till 1902 års riksdag med förslag till lag angående uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn, hade ävenledes föredragande departementschefen, enligt vad av hans anförande till statsrådsprotokollet framgår, utgått från förutsättningen, att till omkostnaderna för barns vård i skyddshem, beräknade till 350 kronor om året för varje barn, skulle från barnets hemkommun utgå 150 kronor och återstoden lika fördelas mellan staten och vederbörande landsting eller stadsfullmäktige i de städer som ej tillhöra landsting.

Mot Kungl. Maj:ts förslag i fråga om kostnadsfördelningen hade riksdagen icke funnit skäl till erinran, och den sålunda gjorda beräkningen ligger till grund för bestämmelserna i 23 § av lagen angående uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn den 13 juni 1902 samt i en samma dag utfärdad kungl. kungörelse angående statsbidrag till uppfostringsanstalter för vanartade och i sedligt avseende försummade barn. Statsbidraget blev sålunda fixerat till 100 kronor per år och elev, med vilket belopp det alltsedan utgått (se riksdagens skrivelse år 1902 nr 59 pag. 23).

För landstingen åter, eller deras motsvarighet i de större städerna, som för sina skyddshem, där sådana upprättats, hava att ansvara för hela den kostnad, som erfordras utöver de sålunda bestämda kommun- och statsbidragen, hava skyddshemsutgifterna under de nitton år, som förflutit sedan förenämnda kostnadsberäkning av 350 kronor per år och elev gjordes, oavlatligt stigit och på många ställen flerdubblats av skäl, som knappast behöva närmare angivas. Till belysning härav meddelas nedanstående inkomna uppgifter angående årskostnader per elev vid tio av Kungl. Maj:ts såsom skyddshem erkända uppfostringsanstalter samt vid statens uppfostringsanstalt å Bona. Årskostnaden omfattar utgifter för mathållning, beklädnad, sängkläder, tvätt, sjukvård, skolundervisning och religionsvård, tjänsteinnehavares avlöning, eldning och lysning, renhållning, utrustning åt utskrivna elever, inventariers anskaffning och underhåll m. m.

under åren 1914 och 1915. Utgifterna för respektive anstalters byggnaders underhåll äro icke inberäknade i årskostnadssummorna.

Anstaltens namn.		Årskostnad per elev.	
		År 1914 Kr.	År 1915 Kr.
Åkerby	skyddshem	680	690
Stöde	»	961	1,122
Östra Spång	»	982	1,000
Höreda	»	571	604
Margretelunds	»	596	688
Måshults	»	711	799
Älvåsens	»	591	(nedbrunnen)
Boda	»	965	900
Allarps	» för flickor	647	725
Åkerbrukskolonien	Hall	505	536
Statens anstalt å	Bona	777	844

Sedan dessa uppgifter för åren 1914—1915 avgåvos, hava utgifterna per år och elev genom kristidens inverkan än mer stegrats och nått en sådan höjd, att skyddshemmen enligt inkomna meddelanden hava att dragas med stora ekonomiska svårigheter och med berättigad förhoppning motse en avsevärd ökning av statens bidrag till verksamheten. Syftemålet i 1902 års lag att förmå landstingen att draga försorg om upprättandet av skyddshem för vanartiga barn har också endast i ringa mån vunnits, enär sedan lagens tillkomst blott 12 sådana tillkommit utöver de 5 förutvarande. Sammanlagda antalet elevplatser i dessa uppfostringsanstalter utgör nu 597 enligt nedanstående fördelning.

Anstaltens namn och adress	Område från vilket elever emottagas.	Antal elevplatser.	
Folåsa, Bankeberg	Östergötlands län	för	30 gossar
Höreda, Eksjö	Jönköpings län	»	30 »
Östra Spång, Örkelljunga	Malmö stad	»	30 »
Allarps, Risberga	» »	»	24 flickor
Sonstorp, Eket	Malmöhus län	»	30 »
Vrångsholmen, Kragstulls	Göteborgs stad	»	30 gossar
Måshult, Skällinge	Hallands län	»	20 »
Margretelund, Lidköping	Skaraborgs län	»	30 »
Älvåsen, Älvsbacka	Värmlands län	»	30 »

Åkerby, Nora	Örebro län	för	30	gossar
Gullgruva, Bergvik	Gävleborgs län	»	18	»
Boda, Viskan	Västernorrlands län	»	30	»
Altinska skyddshemmet, Stöde	Sundsvalls stad	»	15	»
Johannisberg, Kalix	Norrbottnens län	»	30	»
Kragenäs, Kragenäs	Göteborgs stad och län	»	15	flickor
Sjötorp, Huddinge	Hela riket	»	30	»
Åkerbrukskolonien Hall, Södertälje	Hela riket	»	175	gossar
			S:a	597 elev- platser

Anstalterna äro överfyllda. Svårigheten för barnavårdsnämnderna att kunna anordna lämplig tillsyn och vård för de vanartade barnen har alltmer ökat, då, såsom känt är, brottsligheten bland barn och ungdom under senare åren starkt tilltagit, och klagomål över bristen på skyddshem framföres allmänt.

Det torde i detta sammanhang även kunna erinras därom, att 1914 års senare riksdag för beredande av ett ökat antal platser å arbetshem för sinnesslöa ansåg det vara välbetänkt att för detta ändamål höja statsbidraget till dessa anstalter med 100 kronor till 200 kronor per år och elev. Statens uppgift i fråga om skyddshemsbarnens vård och uppfostran till goda och samhällsnyttiga medlemmar läser väl ej kunna anses mindre viktig, och att samma höjning av statsbidraget för dem som för de förutnämnda snarast må kunna erhållas, torde med avseende å det nu föreliggande trängande behovet få anses såsom en mycket måttlig begäran.

Beträffande förslagsanslaget under 8:de huvudtiteln till uppfostringsanstalter för vanartade och i sedligt avseende försummade barn har Kungl. Maj:t innevarande år på anförda skäl föreslagit riksdagen att höja det samma från dess nuvarande belopp 70,000 kronor till 80,000 kronor. Med en beräkning av 600 i skyddshem intagna elever, eller det antal, som kan rymmas i de nuvarande anstalterna, och en ökning av statens bidrag med 100 kronor för var och en av dem, skulle förslagsanslaget sålunda behöva höjas med ytterligare 60,000 kronor, eller till 140,000 kronor.

På grund av vad här ovan anförts, tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen måtte *dels* medgiva sådan ändring i avseende å de för beviljande av understöd från förslagsanslaget till uppfostringsanstalter för vanartade och

i sedligt avseende försummade barn gällande grunder att från och med år 1919 må av nämnda förslagsanslag utgå till styrelse för skyddshem till bestridande av kostnaderna för varje, på grund av lag angående uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn, i skyddshemmet intaget barns vård ett årligt statsbidrag av tvåhundra kronor för den tid, skyddslingen vårdas i skyddshemmet,

dels ock besluta att höja det på ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till uppfostringsanstalter för vanartade och i sedligt avseende försummade barn från dess nuvarande belopp 70,000 kronor till 140,000 kronor.

Stockholm den 23 januari 1918.

Fr. Fant.

Uti ovanstående motion instämma

G. Lagerbjelke.

G. H. von Koch.

Alfred Petré.